

Osmanlı'dan Günümüze...

MECLİS İÇTÜZÜK METİNLERİ

VII

1961 Kurucu Meclis İçtüzüğü

KISA TARİHÇE

27 Mayıs askeri müdahalesinin ardından askıya alınan TBMM yerine yasama görevini üstlenen üç meclisin ayrı ayrı içtüzüğü vardır. Milli Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisinin birlikte toplanmasından oluşan Kurucu Meclis'in birleşik toplantılarında uygulanan içtüzük, Kurucu Meclis İçtüzüğü'dür.

13.12.1960 tarihli 157 sayılı '1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilatı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkındaki 12.6.1960 tarihli ve 1 sayılı Kanuna ek Kurucu Meclis Teşkili Hakkındaki Kanunun 25. maddesi, Kurucu Meclis İçtüzüğünün hukuki dayanağını oluşturmuştur. Bu İçtüzükte hüküm bulunmayan hallerde ise eski içtüzüğün uygulanmasına devam olunması öngörülmüştü.

Resmi Gazetede hiç yayımlanmamış olan Kurucu Meclis İçtüzüğü, 5 bölüm ve 59 maddeden oluşan kısa bir içtüzüktü.

FİHRİST

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Madde Kenar Başlık

- 1 İhtisazın konusu
- 2 Başkanlık Divanı
- 3 Gündemin tesbiti ve ilânı
- 4 Gündemin sırası

İKİNCİ BÖLÜM

Anayasanın ve Seçim Kanununun Hazırlanması

- 5 Anayasa ve Seçim Kanununun komisyonda görüşülme süresi
- 6 Başka komisyonlara seçilmeme
- 7 Alt komisyonlar
- 8 Seçim Kanununu ilgilendiren hükümlerin öncelikle karara bağlanması
- 9 Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının iş birliği
- 10 Seçmen kütükleri ile ilgili Kanun
- 11 Anayasa Karma Komisyonu
- 12 Toplanma ve karar nisabı
- 13 Anayasa ve Seçim Kanunu Komisyonu tutanakları
- 14 Anayasa ve Seçim Kanunu Komisyonlarının haftalık raporları
- 15 Anayasa ve Seçim Kanunu ile ilgili birleşik toplantı başlayınca diğer çalışmaların durması
- 16 Seçim kararının yayınlanması

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçe Komisyonu ve Diğer Komisyonlar

A)Bütçe Komisyonu ve 1961 Bütçesinin Kabulü

- 17 Bütçe Komisyonunun seçilmesi
18 Bütçe Komisyonu Başkanlık Divanı ve Kalemi
19 Bütçe Komisyonu tutanakları
20 Bütçe Komisyonunda toplanma ve karar nisabı, üyeliğin düşmesi
21 Bütçe Komisyonunun görev ve bütçe tasarısını tamamlama tarihi
22 Bütçe Komisyonunda görüşme ve oylama usulü
23 Gizli Oturum
24 Masraf artırarak veya gelirleri azaltacak teklifler
25 Bütçenin bastırılıp dağıtılması ve birleşik toplantı gündemine alınması
26 Gündeme başka madde alınmaması

- 27 B t   müzakerelerinde söz alma ve söz verme sırası
- 28 Her bakanlığın b t  sini oylama zamanını tesbit
- 29 Oylama

B) Diğer Komisyonlar

- 30 Dı ı leri Komisyonu
- 31 Hesapları İnceleme Komisyonu
- 32 Dilekçe Komisyonu
- 33 Geçici komisyonlar
- 34 Yeter sayı ve g r   me usulü
- 35 Kurucu Meclis komisyonlarının dışardan bilgi m tal   almaları

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kanun Teklifleri, Bunların G r    lmesi ve Kabulü

- 36 Kanun teklifleri
- 37 Kanun tasarılarının kabulünde süreler
- 38 Karma Komisyonun seçilmesi
- 39 Karma Komisyonun amacı ve  alı ması
- 40 Karma Komisyonun  alı ma süresi
- 41 S renin uzatılması
- 42 Karma Komisyon Başkanına vekâlet
- 43 Karma Komisyonca varılan sonuçların birleşik toplantıda oylanması
- 44 Karma Komisyonda konu ulacak konular
- 45 Birleşik toplantıda oylama
- 46 Hükümetin bir kanun tasarısını geri alması
- 47 Kurucu Meclis  yeleri tarafından yapılan kanun tekliflerinin geri alınması
- 48 Devlet Başkanının bir kanunu geri göndermesi halinde Karma Komisyon

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

- 49 Başkanın söz alması ve oy kullanması hali
- 50 Yazılı konuşmaların süresi
- 51 Meclis soruşturması
- 52 Kurucu Meclis İdare Kurulu
- 53 Birleşik toplantılarda düzen
- 54 Dinleyici davetiyeleri
- 55 Bu t z  e ayk r diğer İ t z  k hükümleri
- 56 T.B.M.M. İ t z   n n yürürlükte kalan hükümleri

57,58,59 İ t z  kteki değişiklik

(1961) Kurucu Meclis İhtüzüğü

Kabul Tarihi: 21.1.1961

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

İhtüzüğün konusu

MADDE 1- Kuruluşu, amacı ve görevi 13.12.1960 tarihli ve 157 sayılı Kanunda gösterilmiş olan Kurucu Meclis, bu ihtüzükteki hükümlere göre çalışır.

Başkanlık Divanı

MADDE 2- Kurucu Meclis Birleşik toplantılarında Başkanlık, Millî Birlik Komitesinin bu maddede seçeceği üye ile Temsilciler Meclisi Başkanı arasında nöbetleşe yapılır.

İlk birleşik toplantıya, Millî Birlik Komitesi tarafından seçilen Başkan başkanlık eder.

Birleşik toplantılarda, Millî Birlik Komitesinin kâtiplerden biri ile, Temsilciler Meclisinin kâtiplerinden biri, kâtiplik görevini yaparlar.

Toplantı Başkanı ile iki kâtip, Başkanlık Divanını teşkil eder.

Gündemin tesbiti ve ilanı

MADDE 3- Kurucu Meclis birleşik toplantılarının günü, saati ve gündemi, Millî Birlik Komitesinin Birleşik toplantılar için seçeceği Başkan ile Temsilciler Meclisi Başkanı tarafından tesbit ve toplantı zamanından en az 24 saat önce ilân olunur.

Gündemin sırası

MADDE 4- Kurucu Meclis birleşik toplantısının gündemi, aşağıdaki sıraya göre düzenlenir:

- a) Başkanlığın Genel Kurula sunuşları,
- b) Karma Komisyon raporları.
- c) Kurucu Mecliste görüşülecek ve karara bağlanacak diğer konular;

Ancak, Kurucu Meclis Genel Kurulu, gerekirse bu sırayı değiştirebilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Anayasanın ve Seçim Kanununun Hazırlanması

Anayasa ve Seçim Kanununun komisyonda görüşülme süresi

MADDE 5- Anayasa Komisyonu, Anayasa tasarısını ve Seçim Kanunu Komisyonu, Seçim Kanunu tasarısını en geç 10 Mart 1961 gününe kadar karara bağlayıp gerekçesi ile birlikte Temsilciler Meclisine vermeye mecburdur.

Bu süre içinde bitirilemeyen tasarılar, haliyle Temsilciler Meclisi gündemine alınır ve bunların görüşülmesine başlanır.

Başka komisyonlara seçilememe

MADDE 6- Anayasa ve Seçim Kanunu Komisyonunda görev alan üyeler, bu görevleri sona ermedikçe başka komisyonlara seçilemezler.

Alt Komisyonlar

MADDE 7- Anayasa ve Seçim Kanunu Komisyonu, lüzumunda kuracağı Alt Komisyonların çalışmalarına katılmak üzere, sayısı 10'u geçmemek şartıyla, Temsilciler Meclisinden üye seçilmesini isteyebilir ve bu seçime aday gösterebilirler. Bu suretle seçilen üyeler, iştirak ettikleri Alt Komisyon raporlarının Anayasa ve Seçim Kanunu Komisyonundaki müzakerelerine katılabilirler; ancak oy kullanamazlar.

Seçim Kanununu, ilgilendiren hükümlerin öncelikle karara bağlanması

MADDE 8- Anayasa Komisyonu Anayasanın tümü üzerindeki görüşmeler sona erince Seçim Kanununu ilgilendiren Anayasa hükümlerini öncelikle görüşür ve komisyonun kuruluşundan başlayarak en geç 3 hafta içinde bu konulardaki kararlarını Seçim Kanunu Komisyonum yazı ile bildirir.

Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının iş birliği

MADDE 9- Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonları, bir konunun aydınlatılması bakımından diğer komisyonun görüşünü ve kararını almaya ihtiyaç görürlerse, bu hususu yazı ile sorabilecekleri gibi görüş birliğini sağlamak amacıyla birlikte toplanmayı da teklif edebilirler.

Görüşü sorulan komisyon, bu husustaki fikrini rapor halinde bildirir. Birlikte toplantı teklifi kabul edilirse, iki komisyon Anayasa Komisyonu Başkanının Başkanlığında toplanır.

Seçmen kütükleri ile ilgili Kanun

MADDE 10- Seçim Kanunu Komisyonu seçmen kütükleri ile ilgili hükümleri öncelikle görüşerek hazırlar.

Bu hükümleri ayrı bir tasarı halinde Temsilciler Meclisine sunabilir.

Anayasa Karma Komisyonu

MADDE 11- 157 sayılı Kanunun 31 nci maddesi gereğince kurulacak Karma Komisyon, İçtüzüğün 38 nci maddesindeki esaslara göre seçilir.

Karma Komisyon, kurulmasını gerektiren kararın verilmesinden başlayarak en geç 24 saat içinde toplanır ve yedi gün içinde kararını verir.

Karma Komisyonun raporu, öncelikle Kurucu Meclis gündemine alınır.

Toplanma ve karar nisabı

MADDE 12- Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonları, üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu ile karar verir.

Anayasa ve Seçim Kanunu Komisyonu tutanakları

MADDE 13- Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının görüşmeleri tam olarak zaptolunur ve ses alma aleti ile de tesbit edilebilir.

Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının haftalık raporları

MADDE 14- Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonları, her hafta sonunda çalışmaların gidiş ve sonuçlarını varsa çalışmalarını hızlandıracak tekliflerini, Temsilciler Meclisi Başkanlığına birer

raporla bildirirler. Başkanlık bu raporları derhal bastırarak bütün Kurucu Meclis üyelerine dağıtır; komisyonların bir teklifi varsa öncelikle gündeme alır.

Anayasa ve Seçim Kanunu ile ilgili Birleşik Toplantı başlayınca diğer çalışmaların durması

MADDE 15- Anayasa ve Seçim Kanunu ile ilgili olarak 157 sayılı Kanunun 31'inci maddesi-nin 4'üncü fıkrasına göre yapılacak birleşik toplantılar başladıktan sonra, tasarılar kabul edilince-ye kadar; Anayasa ve Seçim Kanunu görüşmelerine ayrılan günlerde gündeme başka konu alınamaz. Görüşmeler aralıksız, devam eder. Birleşik toplantıda aksine karar verilmedikçe diğer komisyon çalışmaları tatil edilir. Bu komisyonların, Millî Birlik Komitesinin veya Temsilciler Meclisi-nin diğer çalışmaları hakkında konulmuş olan süreler, bu müddet içinde işlemez.

Kararlar oylamaya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile verilir.

Anayasa ve Seçim Kanununun tümü, açık oya sunulur.

Seçim kararının yayınlanması

MADDE 16- 157 sayılı Kanunun 33'ncü maddesi gereğince seçim gününün tayini için yapı-lacak birleşik toplantıda aynı kanunun 2T'nci maddesinin 1'inci fıkrasına uyularak verilecek karar, Resmî Gazetede derhal yayınlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçe Komisyonu ve Diğer Komisyonlar

A) Bütçe Komisyonu ve 1961 Bütçesinin Kabulü

Bütçe Komisyonunun seçilmesi

MADDE 17- Temsilciler Meclisi, Anayasa ve Seçim Kanunu komisyonlarının seçiminden son-ra, en az, bir gün önce gösterilecek adaylar arasından Bütçe Komisyonuna gizli oyla 10 üye se-çer ve isimlerini derhal Millî Birlik Komitesi Başkanlığına yazı ile bildirir.

Millî Birlik Komitesi, bu yazının alınmasından sonra en geç iki gün içinde Bütçe Komisyonu-na 10 üye seçer.

Bütçe Komisyonu Başkanlık Divanı ve kalemî

MADDE 18- Kurucu Meclis Bütçe Komisyonu ilk toplantısında bir başkan ve bir başkan vek-i-li ile bir veya birkaç sekreter üye ve genel sözcü seçerek, toplantı ve çalışma usullerini kararlaştırır. Komisyon, ayrıca bakanlıklar ve katma bütçeli daireler için yeteri kadar sözcü seçer.

7'nci madde hükmü bu komisyon hakkında da uygulanır.

Bütçe Komisyonunun bir kalem müdürü ve yardımcısı, bir başkâtip ve yardımcısı ve bir me-muru vardır.

Bütçe Komisyonu tutanakları

MADDE 19- Bütçe Komisyonunun bütçenin tümü ile Bakanlık ve katma bütçeli daireler büt-çelerinin tümü üzerindeki görüşmeleri aynen zaptolunur. Diğer görüşmeler, aksine karar verilme-dikçe, özet olarak zaptolunur.

Bütçe Komisyonunda toplanma ve karar nisabı, üyeliğin düşmesi

MADDE 20- Bütçe Komisyonu, üyelerinin salt çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılan üye-lerin salt çoğunluğu ile karar verir.

İzinsiz veya özürsüz 5 toplantıya katılmıyan üye Komisyon kararıyla istifa etmiş sayılır ve yerine üyesi olduğu Komite veya Meclisten Bütçe Komisyonu Başkanının yazısı üzerine yenisi seçilir.

Bütçe Komisyonunun görevleri ve bütçe tasarısını tamamlama tarihi

MADDE 21- Bütçe Komisyonu, 1961 Bütçe Kanunu ile ona bağlı bakanlık bütçelerini ve Kurucu Meclisin süresi içinde gelecek olan kesin hesapları inceleyip karara bağlar. Komisyon, 1961 bütçesini en geç 15 Şubat 1961 günü Kurucu Meclis İdare Kuruluna sunacak şekilde çalışmasını düzenler.

23 sayılı Kanunun 10'uncu maddesi gereğince Yasama Organı Başkanlığına verilen raporlar da bu komisyonda incelenir.

Bütçe Komisyonunda görüşme ve oylama usulü

MADDE 22- Bütçe Komisyonunda bütçenin tümü üzerindeki görüşme bittikten sonra, maddelere geçilmesi oya konur. Maddelere geçilmenin kabul edilmemesi halinde, bütçe Hükûmete iade olunur. Kabul edilirse, her bakanlık ve daire bütçesi fasıl fasıl oya sunulur. Görüşme ve oylama fasıllar üzerinde olur. Ancak, bir fasılın içindeki maddeler haklımda değişiklik teklifleri varsa, Önce bu teklifler oylanır. Her bakanlık veya daire bütçesinin fasılları görüşülüp oylandıktan sonra, tümü tekrar oya sunulur.

Genel bütçeden ödenek alan katma bütçeler genel bütçenin kabulünden önce görüşülemez.

Gizli oturum

MADDE 23- Bütçe Komisyonunda gizli oturum yapılmasını, ilgili bakan veya komisyon üyelerinin üçte biri isteyebilir. Buna karar verildiği takdirde, bakan ve onun uygun göreceği uzmanlarla Kurucu Meclis üyelerinden başkası toplantıya katılamaz. Gizli oturum yapılması, toplantıya katılanların konuşulanları sır olarak saklamaya söz vermiş olmaları demektir.

Masraf artıracak veya gelirleri azaltacak teklifler

MADDE 24- 1961 Bütçe Kanunu ile ilgili olarak:

a) Masrafların artırılmasını veya gelirlerin eksiltilmesini gerektirecek her türlü değişiklik veya ek madde teklifleri;

b) Genel ve zatî maaşlar, tahsisat, gündelik veya yollukların artırılmasına veya bunların yürürlükteki kanunlarla belli sınırlar dışında genişletilmesine veya memurluk ihdasına ilişkin her türlü değişiklik veya ek madde teklifleri;

Hükûmetçe veya Bütçe Komisyonunca yapılabilir.

Bu gibi teklifler, en az üçü Millî Birlik Komitesinden olmak üzere 30 Kurucu Meclis üyesinin imzasını taşıyan Önergelerle de yapılabilir. Ancak bu takdirde, artırılması teklif edilen masrafı karşılayacak mâkul gelir kaynağını yahut eksiltilmesi istenen geliri karşılayacak mâkul tasarruf yollarını veya yeni gelir kaynağını belirtmek şarttır.

Yukardaki fıkraya göre Kurucu Meclis üyeleri tarafından yapılacak teklifler ilgili daire veya bakanlık bütçesinin tümü üzerindeki görüşmeler bitmeden önce Bütçe Komisyonu Başkanlığına verilerek gerekir.

Daha sonra verilecek tekliflerin Bütçe Komisyonunda görüşülebilmesi, bu tekliflerin komisyon üyelerinden biri tarafından benimsenmesine ve bu konuda görüşme açılmasının komisyonca kabulüne bağlıdır.

Bütçenin Kurucu Meclis Genel Kurulunda görüşülmesi sırasında, üyeler tarafından yukarıda belirtilen mahiyette değişiklik veya ek madde teklifi yapılamaz.

Bütçenin bastırılıp dağıtılması ve birleşik toplantı gündemine alınması

MADDE 25- 1961 Bütçe Kanunu ile ona bağlı olan bütçeler, Bütçe Komisyonunca tamamen kabul ediliince, gerekçesiyle birlikte Kurucu Meclis İdare Kurulu tarafından derhal bastırılıp üyelerle dağıtılır ve dağıtımdan 3 gün sonra Kurucu Meclis birleşik toplantısının gündemine alınır.

Gündeme başka madde alınmaması

MADDE 26- Bütçe müzakereleri süresince, birleşik toplantıların gündemine, hakkında önce-lik kararı verilenler dışında her hangi bir madde alınamaz.

Bütçe müzakerelerinde söz alma ve söz verme sırası

MADDE 27- Bütçe müzakerelerinde, Bütçe Komisyonu Kalem Müdürüne, konuşmanın konu-su, lehte,aleyhte veya üzerinde olduğu ve süresi tasrih edilmek suretiyle Önceden söz isteği kay-detirilebilir.

Kurucu Meclis birleşik toplantıları gündemini tesbit etmekle görevli başkanlar, konulara göre düzenlemek ve çeşitli görüşlerin belirlilmesine imkân vermek üzere müracaat sırasını da nazara alarak konuşmaların sırasını birlikte tâyin ederler.

İlgili bakan ile Bütçe Komisyonunun Başkan ve Sözcüsü sıraya tâbi olmadan söz alabilir.

Son söz Kurucu Meclis üyesindir.

Her bakanlığın bütçesini oylama zamanını tesbit

MADDE 28- Kurucu Meclis birleşik toplantısında bütçenin tümü üzerinde görüşmeler bittikten sonra, bütçenin vaktinde yetişmesi için, her bakanlık ve daire bütçesinin oya sunulma zamanı, yukanki maddede sözü geçen başkanlar tarafından tesbit edilir.

Oylama

MADDE 29- Bakanlık ve dair-a bütçeleri ile katma bütçelerin her biri üzerinde görüşmeler bit-tikten sonra, bu bütçeler fasıl fasıl okunup tümü oya sunulur. Bütün bütçeler bittikten sonra Büt-çe Kanunu madde madde oylanır ve tümü açık oya konur.

B) Diğer Komisyonlar

Dışişleri Komisyonu

MADDE 30- Yabancı Devletler ve Milletlerarası kurullar ile yapılan andlaşma, sözleşme ve her türlü anlaşmalar Temsilciler Meclisinin Dışişleri Komisyonu ile Millî Birlik Komitesinin bu mak-sat ile seçeceği üyelerden kurulan (Kurucu Meclis Dışişleri Komisyonu) nda incelendikten sonra Genel Kurul gündemine alınır.

Hesapları İnceleme Komisyonu

MADDE 31- Meclis Hesapları ve Sayıştay görevleri ile ilgili teklifleri incelemek ve Meclis Kü-tüphanesinin düzenlenme ve yönetilmesine nezaret etmek üzere Temsilciler Meclisinden seçilecek 5 üye ile Millî Birlik Komitesinden seçilecek üyelerden meydana gelen bir (Hesapları İncele-me Komisyonu) kurulur.

Dilekçe Komisyonu

MADDE 32- Anayasanın 82'nci maddesi gereğince yurttaşların Kurucu Meclise gönderecek-leri dilekçeleri inceleyip gereğini yapmak için Temsilciler Meclisinden seçilecek 10 üye ile Millî Bir-lik Komitesinin bu maksat için görevlendireceği üyelerden meydana gelen bir (Dilekçe Komisyo-nu) kurulur.

Bu Komisyonun emrinde gerektiği kadar raportör ve memurlardan ibaret büro bulunur.

Geçici Komisyonlar

MADDE 33- Kurucu Meclisin doğrudan doğruya birleşik toplantı halinde kullanacağı yetkilerle ilişkin konular için geçici komisyonlar kurulabilir.

Yeter sayı ve görüşme usulü

MADDE 34- Kurucu Meclisin kuracağı geçici veya sürekli komisyonların üyelerinden en az ikisi Millî Birlik Komitesi üyelerinden seçilir.

Komisyonlar, üyelerinin salt çoğunluğu ile toplanır ve mevcudun salt çoğunluğu ile karar verir.

Kurucu Meclis Komisyonlarının dışardan bilgi ve mütalâa almaları

MADDE 35- Kurucu Meclis Komisyonları lüzum görürlerse, ilgili Bakanları, Bakanlık temsilcilerini, Devlet memurlarını, ilim ve ihtisas sahiplerini çağırıp dinleyebilirler. Resmî dairelerden bilgi isteyebilecekleri gibi Danıştaydan mütalâa da alabilirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kanun Teklifleri, Bunların Görüşülmesi ve Kabulü

Kanun teklifleri

MADDE 36- 157 sayılı Kanunun 19'ncu maddesi uyarınca gerek Bakanlar Kurulu, gerek Kurucu Meclis üyeleri tarafından teklif edilen kanun tasarıları Temsilciler Meclisi Başkanlığına verilir.

Kanun tasarılarının tümü ile maddelerinin yerekçeli olması şarttır.

Kanun tasarılarının kabulünde süreler

MADDE 37- Temsilciler Meclisi Başkanlığına verilen bir tasarı, komisyon çalışmaları dahil, Temsilciler Meclisinde en geç 30 gün içinde karara bağlanarak Millî Birlik Komitesine gönderilir.

Millî Birlik Komitesi bu tasarıyı, en geç, Temsilciler Meclisinin görüşme süresinin (komisyondaki görüşme süresi dâhil) yarısı kadar süre içinde sonuçlandırır. Ancak bu süre 7 günden az olamaz.

Millî Birlik Komitesi Temsilciler Meclisinden gelen metni aynen kabul etmediği takdirde, Temsilciler Meclisinde yapılacak ikinci görüşme, Millî Birlik Komitesindeki görüşme süresinin yarısını geçemez. Ancak bu süre 7 günden az olamaz.

Temsilciler Meclisi, Millî Birlik Komitesinin verdiği neticeyi aynen kabul etmezse, tasarı derhal kurulacak Karma Komisyona verilir.

Karma Komisyonun seçilmesi

MADDE 38- 157 sayılı Kanunun 20 ve 21'inci maddelerine göre Karma Komisyon kurulması gerekirse, Temsilciler Meclisinin Karma Komisyon kurulmasını zarurî, kulan kararından en geç 48 saat sonra toplanacak şekilde, Millî Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi ayrı ayrı gizli oyla Karma Komisyon üyelerini seçerler.

Temsilciler Meclisi Başkanı, bu maksatla durumu derhal Millî Birlik Komitesi Başkanlığına bildirir.

Millî Birlik Komitesinde ve Temsilciler Meclisinde Karma Komisyona üye seçilirken, ilgili komisyon veya komisyonlardan en az ikişer üye alınması şarttır.

Kanun Geçici Komisyonunda görüşülmüşse, Karma Komisyona gönderilecek en az iki üye Geçici Komisyon üyeleri arasından seçilir, ilgili komisyonlardan en az ikişer üyenin seçimini sağlamak için, oy puslaları iki bölüm halinde ve ilgili komisyon üyeleri ayrı olmak üzere yazılır.

Seçilen komisyon üyelerinin isimleri, Meclis başkanlarınca derhal yazılı olarak Karma Komisyon Başkanına bildirilir.

Karma Komisyonun amacı ve çakışması

MADDE 39- Karma Komisyonun amacı, Millî Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisi arasında ihtilaflı kalan noktalarda uzlaştırmacı hal suretine ulaşmaktır.

Karma Komisyonun toplantılarına üyelerinden başkası katılamaz.

Karma Komisyonun çalışma süresi

MADDE 40- Başkan, Karma Komisyonu müddetinde toplar.

Karma Komisyon kendisine verilen işi ilk toplantı tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde sonuçlandırarak gerekçeli raporunu birleşik toplantı gündemine alınmak üzere üçüncü maddede sözü geçen kurula verir.

Sürenin uzatılması

MADDE 41- Karma komisyonlara verilen işlerin sonuçlandırılması için bu tüzükte belirtilen süre, zaruri hallerde, komisyonun gerekçeli teklifi ile ve bir defaya mahsus olmak üzere, birleşik toplantıda görüşmesiz oya sunulur ve salt çoğunlukla en çok 7 güne kadar uzatılabilir.

Karma Komisyon Başkanına vekâlet

MADDE 42- Karma komisyonların tabii Başkanı olan en kıdemli Yargıtay temsilcisinin mazereti halinde, ondan sonra gelen kıdemli Yargıtay temsilcisi Başkanlık görevini yapar. Onun da mazereti varsa Başkanlık görevi daha az kıdemli olan Yargıtay temsilcisince yapılır.

Bir Karma Komisyonun Başkanlığına getirilen Yargıtay temsilcisi bu komisyona verilen iş sonuçlandırılıncaya kadar komisyon başkanlığında kalır.

Yargıtay temsilcilerinin kıdeminin tesbitinde, Yargıtay Daire başkanlık kıdemi, Yargıtay üyelerinin üyelik kıdemi göz önünde tutulur.

Bakanlık ile Karma Komisyon Başkanlığı bağdaşmaz.

Karma Komisyonca varılan sonuçların birleşik toplantıda aylanması

MADDE 43- Komisyon tek bir metin üzerinde anlaşmaya varamadığı takdirde, beliren farklı görüşler seçilecek birer sözcü tarafından Kurucu Meclisin birleşik toplantısında açıklanır.

Kurucu Meclis üyeleri, bâzı noktaların aydınlatılmasını isterlerse, bu maksadı aşmamak şartıyla ve başkanın müsaadesiyle, yerlerinden sözcülere sual sorabilirler.

Metinler üzerinde müzakere açılmaz. Açıklamalar bittikten sonra, değişik metinler Karma Komisyonunda en az oy alan metinden başlamak suretiyle oylanır. Eşit oy almış metinlerin oylama sırasını başkan takdir eder. Oylama, 157 sayılı Kanunun 20'nci maddesinin 7'nci fıkrası gereğince yapılır.

Karma Komisyonunda konuşulacak konular

MADDE 44- Karma Komisyonunda sadece Millî Birlik Komitesi ile Temsilciler Meclisinin üzerinde ittifak edemedikleri maddeler görüşülebilir. İhtilaflı olmayan maddeler üzerinde görüşme açılmaz. Ancak, kanunun bütününde ahenği sağlamak için değişiklik yapılması gereken maddeler bu hükmün dışındadır.

Birleşik toplantıda oylama

MADDE 45- 157 sayılı Kanunun 20'nci maddesi gereğince yapılacak oylamalarda, Millî Birlik Komitesi üyeleri ile Temsilciler Meclisi üyeleri ayrı ayrı oy kullanırlar.

İsari oylamanın mümkün olduğu ve sonuçlu kesin olarak belli edebildiği hallerde bu yola başvurulur.

Başkan ve kâtipler oylama sonucu üzerinde tereddüde düşerler veya ittifak edemezlerse yahut, üyelerden beşi kalkıp bunu isterlerse, ayağa kalkma usulüne başvurulur. Başkanlık Divanı yine sonuçta ittifak edemez veya tereddüde düşerse yahut on üye ayağa kalkarak veya yazıyla açık oy taleb ederlerse, açık oya başvurulur.

Açık oya başvurma, her üyenin üzerinde ismi yazılı beyaz, kırmızı, yeşil, renkli oy varakalarını kullanması suretiyle yapılabileceği gibi, adı okunan üyenin ayağa kalkarak (kabul), (ret), (çekinir) kelimelerinden birini söylemesi suretiyle de yapılabilir.

Hükümetin bir kanun tasarısını geri alması

MADDE 46- Hükümet, teklif ettiği bir kanun tasarısını Temsilciler Meclisi gündemine alınmadan önce geri alabilir. Bu husus, Millî Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi Genel kurullarına bildirilir. Tasarının Temsilciler Meclisi gündemine alınmasından sonra geri alma, ancak Temsilciler Meclisi Genel Kurulunun kararıyla mümkündür.

Bu husustaki karar, Temsilciler Meclisi Başkanlığınca Millî Birlik Komitesine derhal bildirilir. Bir tasarı, Temsilciler Meclisi tarafından karara bağlandıktan sonra, Hükümetçe geri alınamaz.

Kurucu Meclis üyeleri tarafından yapılan kanun tekliflerinin geri alınması

MADDE 47- Kurucu Meclis üyeleri tarafından teklif edilen kanun tasarılarının teklif sahipleri tarafından geri alınmak istenmesi halinde de yukardaki madde hükümleri uygulanır.

Teklif sahiplerinden bir kısmının tekliflerini geri almak istemeleri halinde, 157 sayılı Kanunun 19'uncu maddesi hükmü yerine getirilmek kaydıyla, tasarı başka üyeler veya ilgili komisyon tarafından benimsenebilir. Bu takdirde müzakereye devam olunur.

Devlet Başkanının bir kanunu geri göndermesi halinde Karma Komisyon

MADDE 48- Bir kanunun, Devlet Başkanı tarafından Kurucu Meclise geri gönderilmesi halinde, bu kanun, 38'inci maddeye göre kurulacak bir Karma Komisyonca incelenir. Kanunun kabulü sırasında esasen bir Karma Komisyon teşkil edilmişse, geri gönderilen kanun evvelce kurulmuş komisyonca incelenir.

Karma Komisyonca bu hususta hazırlanacak gerekçeli karar, üç gün içinde Kurucu Meclis Başkanlığına sunulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Başkanın söz alması ve oy kullanması hali

MADDE 49- Kurucu Meclis birleşik toplantı başkanı söz alamaz. Ancak oya sunulan teklifte oy eşitliği olursa oyunu kullanabilir.

Yazılı konuşmaların süresi

MADDE 50- Kurucu Meclis birleşik toplantısında üyeler tarafından 10 dakikadan fazla yazılı metin okunamaz.

Meclis soruşturması

MADDE 51- Meclis soruşturması açılması konusunda verilen kararı, Millî Birlik Komitesi ve-ya Temsilciler Meclisi, kararın kendilerine bildirilmesinden itibaren bir hafta içinde neticeye ba lamaya mecburdur. Aksi halde, bu husustaki karar kesinle mi  sayılır.

Kararların birbirine uygun olmaması halinde, 157 sayılı Kanunun 20'nci maddesine uygun olarak kurulacak karma komisyonun    gün içinde hazırlıyaca ı rapor birleşik toplantıda aynı maddeye göre karara ba lanır.

Kurucu Meclis İ are Kurulu

MADDE 52- Kurucu Meclisin müşterek idari i leri, Millî Birlik Komitesi Sekreterleri ile, biri ba kanvekili olmak üzere Temsilciler Meclisi Ba kanlık Divanının iki üyesinden m  te ekkil "Kurucu Meclis İ are Kurulu" tarafından yürütülür.

Bu Kurul, Kurucu Meclis, Devlet Başkanlığı ve Sayıştay Başkanlığı b   elerinin ita amirli i ve Kurucu Meclis İ are Amirli i yetkilerine sahiptir; bu yetkilerin kurulun hangi  yeleri tarafından ne suretle kullanılacağını tâyin eder.

Bu kurul, aynı zamanda T.B.M.M. İ t z    n n 198'inci maddesinin 1. 2, 4 ve 5'inci bentleri ile 203'üncü maddesinin 5'inci ve 8'inci bentlerinde ve 206'ıncı maddesinde yazılı görevleri biz-zat ifa eder veya ne suretle ifa edileceğine dair kararlar verir.

Birleşik toplantılarda düzen

MADDE 53- Birleşik toplantılarda, düzenin sağlanması ve lüzum g r ld kte inzibat kuvveti ile askeri m  frezenin kullanılması hususlarında birleşik toplantı Başkanı yetkilidir. Bu yetkinin kullanılmasında Başkanın icra vasıtası Kurucu Meclis idare Kuruludur.

Dinleyici davetiyeleri

MADDE 54- Kurucu Meclis toplantıları için, özel dinleyici kartı bastırılıp üyelere dağıtılır.

Bu t z  e aykırı diğer İçtüzük hükümleri

MADDE 55- Millî Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi İ t z klerindeki Kurucu Meclisin görevine, yetkilerine, çalışma usul ve sürelerine ilişkin ve bu İ t z  e aykırı hükümler uygulanmaz.

T. B. M. M. İ t z    n n yürürlükte kalan hükümleri

MADDE 56- T.B.M.M. nin 1957 yılından önce yürürlükte olan İ t z    n n bu İ t z  e aykırı olmayan hükümleri, Kurucu Meclis Komisyon ve birleşik toplantılarında uygulanır. Adı geçen İ t z kteki parti sözcülerine ve gruplarına ait maddeler hükümsüz d r.

Genel Kurulun oyuna ba lı hususlar, Kurucu Meclis birleşik toplantısında salt çoğunlukla kararlaştırılır.

Milletvekillerine ait haklar ve kayıtlar, Kurucu Meclis  yeleri hakkında uygulanır.

İ t z kteki değişiklik

MADDE 57- Bu İ t z   n de i tirilmesinde kanunların de i tirilmesindeki usule uyulur.

MADDE 58- Bu İçtüzük kabul tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 59- Bu İçtüzük hükümlerini Kurucu Meclis yürütür.